

Projektinfó

Az Épületek rovatot támogatja
a

Szerzők:

Gulyás Levente

Földrajzi hely:

Balatonszepezd, Magyarország

Építészek, alkotók:

Dobai János

Családi ház átalakítása,
Balatonszepezd

URL:

Dobai Építésziroda Kft.

ÉPÜLETEK/LAKÓÉPÜLET

Személytelen személyesség – Építésnyaraló Balatonszepezden

2026.01.27. 07:46

Habár Dobai János balatonszepezdi nyaralója első ránézésre jól beilleszthető korábbi munkáinak sorozatába, Gulyás Levente szerint a meglévő adottságokhoz való viszonyulása miatt más viselkedés jellemzi a házat.

Dobai János munkásságát a kicsiszolt alaprajzú, jól használható épületek jellemzik. A korábbi munkák közül mind a budaörsi I. számú általános iskola, mind az újbudai SZÁMALK oktatási épületek józan, egyszerű tömegükkel és sorolt ablakaikkal egyfajta anonim, az egyedi vagy kéznyom-szerű tervezői szándék megnyilvánulása nélküli épületek lettek. A tervező esetében ez azonban sosem a szándékoltság hiányát, hanem egy *szándékolt szándékolatlanságot* jelentett. Habár az építész balatonszepezdi nyaralója első ránézésre a korábbi sorba látszik illeszkedni, úgy gondolom, a meglévőségekhez való viszonyulása miatt ebben az esetben nem teljesül a

Tervezés éve:
2014-2019

Stáblista

Építész: Dobai János DLA

Épületszerkezetek konzulens:
Horváth Sándor

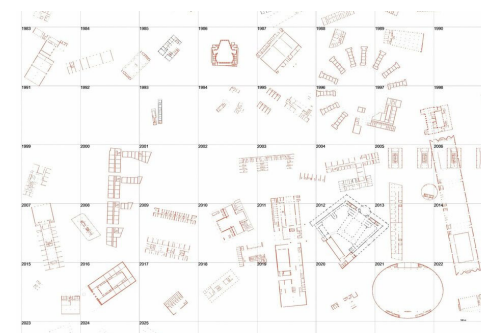
Tartószerkezet: Lendvai
Katalin

Épületgépész: Garancsy András

Villamosság: Balla Krisztina

Kivitelező: Kötél András

Kapcsolódó cikkek

PROGRAMOK

**Input-Output –
Dobai János
építész székfoglaló**

korábbi szándékos szándékolatlanság, ami azonban ebben a helyzetben egy valódibb viselkedést eredményezett.

János és MI I.

Felhős szeptember végi délután érkezem meg az egyedileg legyártott horganyzott acél kertkapu elé, az autóból a kapun keresztül már látom felém sietni Jánost, akinek integetését mosolyogva viszonzom a volán mögül. A kertbe lépve elnézést kérek a késésért, majd egy rövid kinti beszélgetés után – a telek megvásárlásának körülményeiről csevegünk kicsit – János beinvitál egy kávéra a fényesen csillogó műgyanta padlójú konyha-étkezőbe. A háttérben halkan szól a Bartók Rádió és mi lassan belekezdünk a tervezés részleteinek megbeszélésébe.

Helyfoglalás

A beszélgetésből először a tervező helyszínhez való kötődése tűnik ki. Korábban a '90-es években járt a Balaton ezen részére a család nyaralni, és miután megszerették Balatonszepezdet, egy megbízott ingatlanközvetítőn keresztül elkezdtek saját telket keresni a településen. Sok-sok lelombozó találát után az ezredforduló környékén aztán sikerült találni egy olyan jelöltet, ami a kitűnő telekadottságok révén jó alapanyagnak bizonyult a továbbépítéshez. A telek egy határhelyzetben található, amit a leendő ház később többszörösen tudott kamatoztatni. A település történetileg kialakult, a Balatontól emelkedő, a domborzatot organikusan lekövető utcahálózata

előadása

2025.05.26. 10:01

NÉZŐPONTOK/TÖRTÉNET

Mesteriskola: 1953-2023

2022.11.13. 11:52

ÉPÜLETTERVEK/KÖZÉPÜLET

Összekapcsol és elválaszt - BCE

találkozik itt Szepezd magasabban található fennsík-szerű részével, amit a '60-as '70-es években már könnyebb volt szabályos telek-részekre felosztani. A telekhatár a két világ találkozásában eszerint két részre osztható – elől a település csipkés szélű, régi részének törmelékesége jellemzi a kiemelt pozícióból fakadóan a régi házak tetőinek és a tónak látképével, míg hátul és oldalt a telek szintjére felérve a későbbi világ szabályos derékszögű szegélye keretezi.

1/21

A telek a törmelékes
szövetű településrag

kollégium és professzori vendéglakások

2017.11.21. 12:13

EMBEREK/INTERJÚ

Interjú Dobai Jánossal és a Számalk épülete

2011.07.29. 10:20

széle fölött helyezkedik
el. - Balatonszepezd,
1858 (Habsburg Birodalom,
kataszteri térképek) -
maps.arcanum.hu

János és MI II.

Jánost korábban a Mesteriskolában ismertem meg jobban. Azelőtt az Ipari Épületek Tervezése Tanszékének tanszékvezető tanára volt, engem kiscsoportos konzultációs formában nem tanított, de a közös, tanszékek közötti tervértékelésekről hírhedt volt (elsősorban a használhatóságot mindenekfelett számonkérő) szigorúságáról. A Mesteriskolában eleinte csak keveset változott a róla alkotott képem. Pár hónap után azonban feltűnt egy dolog a korábbi képhez képest: bizonyos, szívének kedves témákkal kapcsolatban szenvedélyes is tudott lenni. Az egyik, akkor éppen lecsengő koronavírus járvány miatti online megtartott mesterestje alkalmával láttam először ennek a szenvedélynek a jeleit nála bizonyos komolyzenei darabok és '60-as évekbeli olasz rendezők munkásságával kapcsolatban.

Viszonyulás

A telek megvásárlása és a tervezés közötti 14 évben a tervezőnek volt ideje átgondolni, mit szeretne megtartani a meglévő állapotból. Amit az építész szem a jó lokáción kívül észrevett, hogy a megvásárolt telek két meglévő épülete fontos lehet a pozícióból fakadó előnyök kiaknázásához. A romos

ÉPÜLETEK/KÖZÉPÜLET

Budaörs új iskolája

2010.02.05. 07:15

ÉPÜLETEK/KÖZÉPÜLET

SZÁMALK

2009.09.10. 05:10

állapot és a szegényes anyaghasználat mögött ugyanis egy kétszintes főtömeg, és hozzá kapcsolódóan egy földszintes melléképület egységének alapképlete bújta meg. A meglévő épületek így – mind a beépítési paraméterekben, mind az épületmagasságban örökölt tartalékok mellett – az egész házat felértékelő, két tömeg által közrezárt udvarrész átmeneti térként való újrahasznosításának ígéretét is magukban hordozták. Ez volt az a fizikai és szellemi szint, ameddig a tervező nagyon tudatosan újra kívánta hasznosítani a meglévő épületeket.

2/21

A korábbi állapot – Dobai
János felvétele (2002)

Ezen felül azonban minden egészen más lett, mint ami addig volt. Mintha régi és új határát szimbolikusan is meg akarta volna jeleníteni, az építész az új együtttest az ott levő eredeti két tömeg végletekig történő lecsupaszításával értelmezte újjá két fehér kocka és köztük kifeszülő fedett nyitott-tér együtteseként. A töredékes régi szövet szélén, annak dimbes-dombos rojtosságát egy üres fehér lap tisztaságával szegi el az új együttes a telek egyenes platóján. A bevezetőben említett két korábbi házával (I. számú Budaörsi Általános Iskola és SZÁMALK) ellentétben a városi kontextus hiánya miatt azonban a geometrikus forma itt sokkal inkább kéznym-szerű. Habár ezen a ponton meg lehetne említeni a balatoni építészet gazdag modern hagyományait, valahogy sem a tőpustervek alapján születő hálófűlkés kis víkendházak egyszerű megoldásai, sem a helyi anyagokat a modern hagyományba beleszővő gyönyörű, már-már szoborszerű elődök nem illenek ide előképnek.

Első ránézésre tehát itt is a korábbi Dobai-féle házak archetípusával állunk szemben: az egyszerű tömegalakítás szikár funkcionalitással párosulva szolgálja a benne élők pihenését és jólétét. A tervezői kéznym nélküli jól használható funkcionalitás a két egység alaprajzi elrendezését tekintve ennek a háznak is sajátja. A tervező az alacsony beépítettség mutató miatt a meglévő kontúrokon belül volt kénytelen újrarajzolni az alaprajzokat, ezzel pedig egy komoly választás elé került a főttömeggel kapcsolatban: a közösségi és a magán jellegű funkciókat fent-lent vagy elől-hátul részekre ossza. Az utóbbi mellett döntött, így a földszinti konyha-étkező és az emeleti nappali is a Balaton felé tekint ki, míg a hátsó traktusokban a kisház felé a mosdó és fürdő részek, a másik oldalon pedig az északnyugati tájolású hálósobák kaptak helyet. Az egymás alatt-felett levő közösségi terek három oldalról megismételt nyíláskiosztása a funkcionalitást az egyéb (így az esztétikai) szempontok fölé emelő gesztusként olvasható. A földszintes melléktömeg egyszobás fürdőszobával ellátott előteres beosztása egy hotelszoba

egyszerűségével lett felvázolva, a szállodai hangulatot a sínen eltolható terpesztettlemezes árnyékolóval ellátott tolóajtó tompítja kabin-szerű élménnyé.

4/21
Dobai János felvétele
(2020)

János és MI III.

Mind a mesteriskolás kirándulások, mind a kéthetente megrendezett fakultatív előadások utáni beszélgetések alapján megbizonyosodhatott róla az ember, hogy a szenvedély egy másik témával kapcsolatban is jelen van János életében: a 2. világháború utáni magyar építészet mindig is egyik nagy szívügye volt. A ciklusunkat érte a kitüntető feladat, hogy szervezze meg az akkor pont 70 éve (1953-ban) induló, 25 ciklust indító Mesteriskola emlékkiállítását. A kiállítás elkészítéséhez a 26. ciklusból 7 csapat az '50-es évektől kezdve 7 mesteriskolás évtized esszenciáját próbálta lefordítani 175x175 cm-es kockára, egy csapat a mai mesteriskolás attitűdhez méltó hangulattal igyekezett megtölteni az előadássorozatnak is otthont adó kiállítóteret, egy pedig az összes előző ciklus örökségének feldolgozásával foglalkozott. Ez a csapat a korábbi ciklustagok, -mesterek, -programok listájának elkészítésével voltaképpen a kiállítás lelkét adta, mivel nekik köszönhetően tudott a kiállítás azzá válni, amivé végül kerekedett: egy olyan grandiózus osztálytalálkozóvá, ahol a legkülönbözőbb generációk tagjai tudtak odamenni a ciklusokat és adataikat tartalmazó plakettekhez, és rámutatni saját nevükre. János ennek a csapatnak volt a vezetője, szorgos és aprólékos munkájuknak köszönhetően a kiállítással egy kiadvány is meg tudott jelenni, aminek alapját az előbb említett archívum jelentette. Ez a kiadvány azóta is ott van minden egykori mesteriskolás polcán.

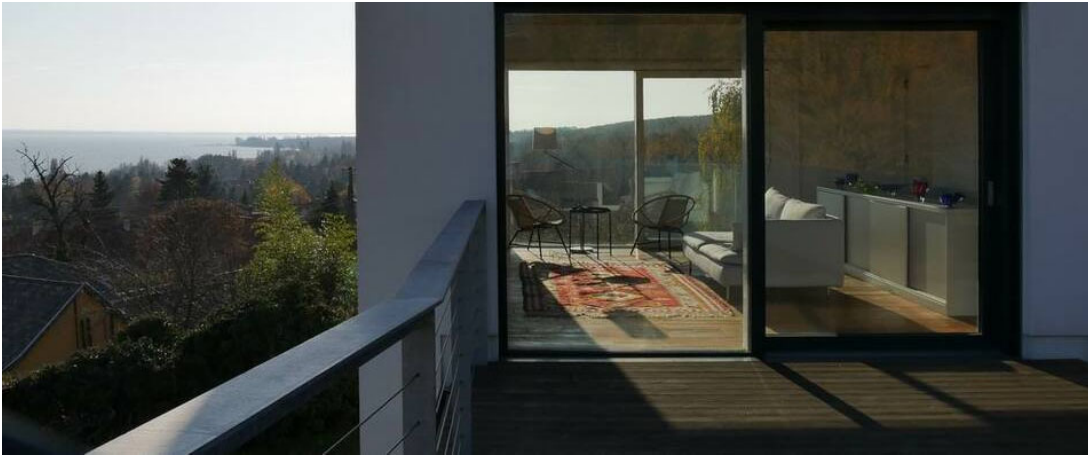
Személytelen személyesség

A szándékolt szándékolatlanság azonban ezen a szinten megáll, már csak az épület funkciójából, léptékéből kiindulva is. A "ház-gép" nem tud mindenkit ugyanolyan jól kiszolgáló gépként működni, ha egy kétgenereációs nyaralóként kell működnie annak családra öntött tereivel, részleteivel. Nem tud annyira magától értetődő és gesztus nélküli sem lenni.

A tervezővel történő bejárás során lassan világossá válik, hogy az együtttest olyan gesztusok hálózák be, amelyek a korábbi Dobai-épületeket jellemző hidegfejű mérnök attitűd helyett (vagy mellett) az időbeli és helybeli előzmények figyelembevételével a személyességen, a tervező személyességén keresztül csatolják a házat környezetébe. Ezen mozzanatok megfigyelései azonban a fehér kocka-tömegek látványának első benyomásához képest figyelmet és időt követelnek.

A szándékolt szándékolatlanság már rögtön a meglévőségek felhasználásával "sérült", amikor az építész nem az előzmények eltörlésével, hanem az addígiák számbavételével és arra való építkezéssel kezdte feladatát. Ennek a mozzanatnak több, a mostani házat meghatározó, a folytonosságot hirdető következménye van.

6/21 Dobai János felvétele
(2020)

Ennek ilyenformán első és talán legfontosabb következménye (a befogadás szempontjából következmény, a tervezést tekintve összetevő), ami ezáltal komolyabb figyelmet érdemel, a korábban is meglévő, most azonban új helyzetbe hozott tömegek közötti kapcsolat és annak tere. Megkockázatom, hogy ez – az együttes két egységét összekötő, ha úgy tetszik, negatív tömege – a nyaraló legfontosabb része. A korábban egy garázs és egy főépület között lévő, kissé definiálatlan tér egy, a két épület közé kifeszülő, filigrán vasbeton lefedéssel lett artikulálva és hasznosítva. A két tömeg közül a kisebbik földszintes, körülbelül 30 négyzetméter alapterületű szobával, fürdővel kitöltött kubus külön megépítésének racionális oka nem igazán lett volna, a korábbi garázs mementójaként a főépülettel új egységbe foglalva viszont "szellemileg" jól hasznosul, illetve az együttes hangsúlya így nem a lecsupaszított főtömeg, hanem a lent megérkezéssel, étkezéssel, fent alkalomadtán napozással, társasjátékozással megtölthető kétszintes átmeneti tér lesz. Hogy ez a rész külön fontossággal és identitással bír, azt a két lakótömeg "dryvitolt" homlokzatától való különállása is jelzi. A kétszintes

teraszt vízszintesen felosztó látszóbeton lemez ugyanis egyrészt a kis melléképület homlokzata előtt pengéfként lefordul, a főtömeg előtt pedig megáll, a maradék részeken kör szelvényű színes acéloszlopokon nyugszik (ez az utóbbi megoldás egyébként a korábban itt álló nyeregtetős főtömeg emeleti teraszának letámasztását viszi tovább). A középső átmeneti tér kereteként szolgáló elem így egy önmagában megálló, a két elem közé behelyezett protézisként is értelmezhető.

Egy másik momentum, ami a középső elemet a tervezői kézjegy megnyilvánulásának mutatja, a terasz vonalának megtörése, ami első ránézésre a perspektíva miatt ironikusan épp a ház egyik szépséghibájának – a terasz megtörésének, megereszkedésének – tűnhet. Ehhez képest ez a kibillentés nem vertikálisan, hanem az alaprajz síkjában történik – az épület frontjával párhuzamosan haladó födémszél a közepe táján megtörik, és a kilátás fele kezd a háztól távolodni. Oka legalább olyan lírai, mint maga az elhajlás: a kígyózó Balaton-part látványának elérése, a kilátás, amivel a ház használója (vagy inkább lakója) összekapcsolva érezheti magát a Balaton-felvidék itteni partmenti régiójával.

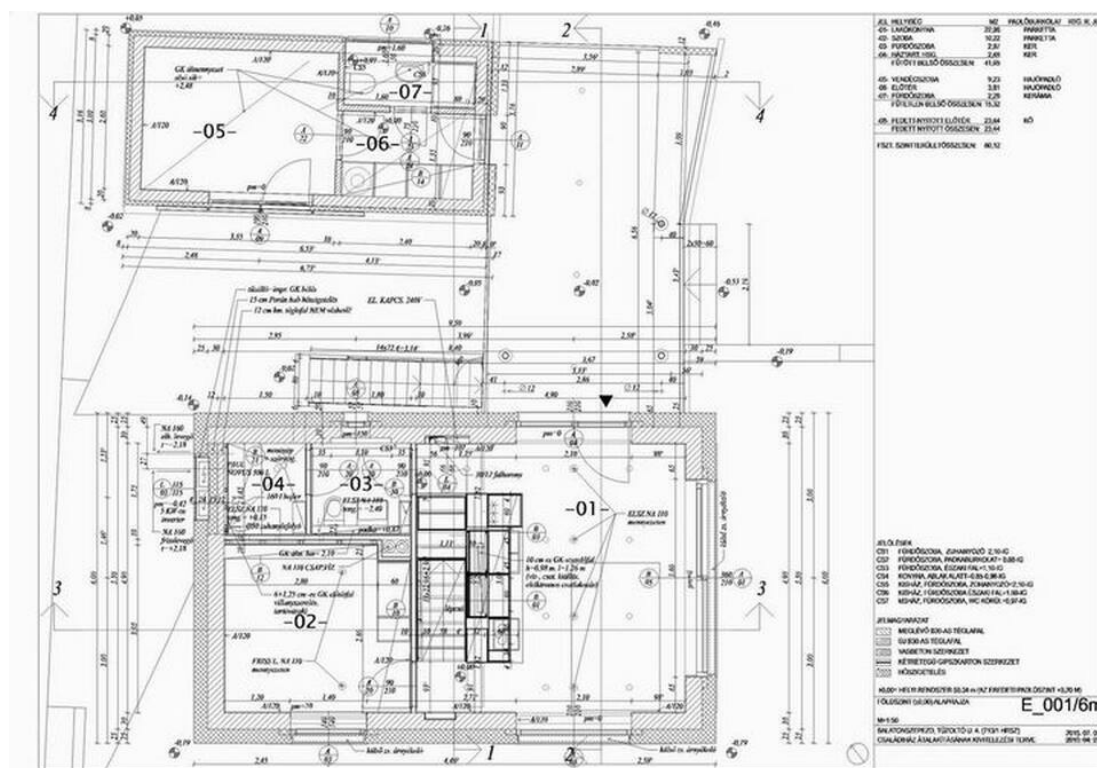
10/21

A szerző felvétele (2025)

A harmadik, az előbbieknél talán még inkább szembeötlő jele annak, hogy itt szó sincs szándékolt személytelenségről, a terasz hátsó mellvédjének túlfuttatásán megjelenő "D" betű, egy korábbi munka épületfeliratának egyik megmaradt betűje, amely az építészház utcáról is látható cégére lett.

Összkép

Elmondhatjuk tehát, hogy a meglévő kontúrokra építkező új épületrészek a korábbi Dobai-féle megfogalmazásban születtek újjá: a megrendelő (egyben tervező) igényeit és pénztárcáját nagyon tudatosan mérlegelve a lehető legegyszerűbb megoldásokat keresve. Pont ezen tudatosság miatt lehet az, hogy Dobainál mint a saját korával haladni akaró építész esetében ebben a kompromisszumban megfér egymás mellett a legfrissebb technológiát kínáló integrált okosotthon rendszer és a műanyag nyílászárók. Ebben a sorban az esztétikait a műszaki igényességgel ötvöző megoldások között ugyanúgy megemlíthető a melléktömeg attika nélküli lapostető megoldása, mint a földszinti térszervező konyhabútor svájci bicska működése vagy az egyedi süllyesztett rozsdamentes WC-papír tartó a mosdóban.

dolgozóasztala mögül. Azon dolgozóasztal mögül, amin a korábban említett mesteriskolás kiadványt is láttam heverni azon a szeptember végi bejárás során, miközben halkán szólt a Bartók Rádió.

Gulyás Levente

Vélemények (0)

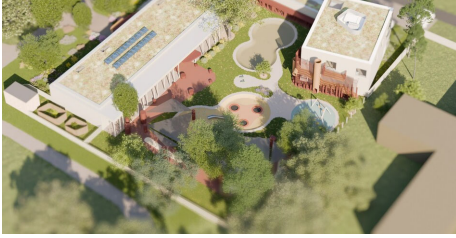
Új hozzászólás

Hozzászólás küldéséhez be kell jelentkezned!

ELKÜLDÉS

Kapcsolódó cikkek

ÉPÜLETTERVEK/TERVPÁLYÁZAT

Játék, mint építészeti alapelv – a Kazal Studio pályamunkája az Óbester utcai óvoda tervpályázatán

2026.01.26. 16:28

ÉPÜLETEK/KÖZÉPÜLET

Iskolaudvar a magasban – A Bajza Utcai Általános Iskola új vertikális játszókertjéről

2026.01.26. 07:42

NÉZŐPONTOK/TÖRTÉNET

Kabaré és dráma: a Városligeti Színház története

2026.01.25. 09:01

Támogasd az Építészfórumot!

Partnerek / Támogatók

PARTNEREINK

TÁMOGATÓINK

Impresszum
ÁSZF
Kapcsolat
Épület tervek beküldése
Adatkezelés
Szerzői jogok

HU ISSN 1586-409X

Alapítók:
Vargha Mihály és
Pásztor Erika Katalina

© 2000-2026 Építészfórum

Webdesign:
SUBMACHINE

Webfejlesztés:
Leogroup

